

Metin Türleri - 2

1. Endonezya'nın Açe bölgesinde dün sabah on balina karyaya vurdu. Kendi çabalarıyla suya dönemeyen balinalara civar köylerden gelen insanlar yardım etti. Balinaları kimi köylüler tekneleriyle, kimileri de elleriyle denize iterek hayata döndürdü.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hikâye
B) Fabl
C) Masal
D) Haber metni

2. Aşağıdakilerden hangisi bilgilendirici bir metindir?

- A) Mağaranın içi, güneş doğmuş gibi birden aydınlanıyordu. Bu ışık nereden geliyor diye çevreme baktım. Bir de ne göreyim? Altın, zümrüt ve çeşit çeşit değerli taşlardan oluşan bir tepecik duruyor gözlerimin önünde.
- B) Çekirge, pire ve kaz bir gün Kral'ın huzuruna davet edilmiş. Kral, üçünün arasında bir yarış düzenleyecek ve en yükseğe sıçrayana büyük bir ödül verecekti.
- C) Yemeğimi acele bitirip evden çıktım. Dükkanına gittiğimi gören annemin sevinçli, yüzünden okunuyordu. Sokakın köşesine varınca arkadaşlarımla da dükkanına geldiğini gördüm.
- D) Su döngüsü; buharlaşma, yoğunlaşma gibi doğa olayları vasıtasıyla suyun gezegenimizin farklı bölgelerindeki hareketlerini ve bu süreçteki devamlılığı tanımlayan bir kavramdır. Uluslararası literatürde "Water Cycle" olarak bilinen bu süreç, aynı zamanda hidrolojik döngü adıyla da anılıyor.

3. Gerçek veya gerçeğe yakın olaylar kurgulanarak anlatılır.
- Kısa bir olayın anlatıldığı bu türde yazar bellidir.
 - Giriş, gelişme ve sonuç bölümleri genellikle vardır.
 - Karakterler, gerçek hayatta yaşayan kişiler olabileceği gibi, kurgusal da olabilir.

Özellikleri verilen bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Haber metni
B) Hikâye
C) Masal
D) Fabl

4 ve 5. soruları aşağıdaki metinlere göre cevaplayınız.

I

Kurdun biri, nehirden su içen bir kuzuyu gözüne kestirmiş. Kuzuya "Sen benim içtiğim suyu niye bulandırıyor-sun?" demiş. Kuzu, "Ben sizin suyunuzu nasıl bulandırırım? Siz yukarıdasınız, ben aşağıdayım. Su, yukarı doğru akıyor ki!" demiş.

II

Bir varmış, bir yokmuş. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde küçük bir kulübede karısı ve yedi çocuğuyla birlikte yaşayan yoksul bir oduncu varmış. Oduncunun en küçük çocuğu parmak kadarmış. Bu yüzden ona Parmak Çocuk adını vermişler. Günün birinde parasızlıktan yiyeceksiz kalmışlar. Ne yapacağını şaşırarak oduncu, çocuklarını götürüp ormana bırakmış. Çocuklar ormanda yalnız kaldıklarını anlayınca ağlamaya başlamışlar. Parmak Çocuk bir ağaca tırmanmış ve ileride bir ev görmüş. Gidip kapıyı çalmışlar. Kapıyı açan kadın "Burası devin evidir. Hemen gidin buradan!" demiş.

4. Aşağıdakilerden hangisi bu metinlerin ortak yönlerinden biridir?

- A) Kurguya dayalı olması
B) Tekerleme kullanılması
C) Bilgilendirici metin olması
D) Benzetme yapılması

5. Numaralanmış metinlerin türleri aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

I	II
A) Hikâye	Masal
B) Fabl	Masal
C) Masal	Hikâye
D) Fabl	Hikâye

Metin Türleri - 2**6. Aşağıdaki metinlerden hangisi yay ayraç içinde verilen türde yazılmamıştır?**

- A) Tilki çok acıkmış ve bir bağa girmiş. İştah açıcı üzüm-lerden yiyerek karnını doyurmak istemiş. Ancak o güzelim üzümlere yetişemediği için bir türlü yiyememiş. İçinden "Önemli değil canım, nasıl olsa hepsi ekşiydi." demiş. (Fabl)
- B) İki çocuk neşeyle alt kamaraya indi. Dolaplardan ağırları ve oltaları alıp hızla yukarı çıktı. Ufaklık, ağın ucunu denize doğru atarken "Yunus, Yunus..." diye seslendi. (Hikâye)
- C) Bilinen ilk hesap makinesi abaküstür. Abaküs, ilk kez Atina yakınlarındaki Salamis Adası'nda kullanıldı. Üzerine birçok sütun oyulmuş olan mermer abaküste sayıları, minik çakıl taşları simgeliyordu. (Masal)
- D) İngiltere'deki Uluslararası Ömür Boyu Yaşam Merkezi, hafızanın müzikle iyileştirilebileceğini tespit etti. Bazı hastalar üzerinde araştırma yapan 50 uzman, ileri seviyede hafıza kaybı olanların bile müziği algılayabildiklerini açıkladı. Bu araştırma, müziğin hafıza üzerindeki olumlu etkisini ilk kez ortaya çıkarmış oldu. (Haber metni)

7. Aşağıdakilerden hangisi hikâye edici bir metinden alınmamıştır?

- A) İpek Yolu'nun önemli duraklarından biri olan Bursa, tarih boyunca oluşturduğu çarşı kültürünü bugün hâlâ yaşatan şehirlerimizden. Pek çok yangınla harap olsa da her seferinde hayata yeniden dönen Kapalı Çarşı, Ulu Cami'nin kuzeyinden başlayıp Koza Han'a kadar uzanıyor.
- B) Keloğlan ve annesi, geçim sıkıntısı içinde yaşıyorlarmış. Bir kuru ekmeğe, bir parça peynirle günlerce idare ederlermiş. Tarlaları çok verimsizmiş. Üstelik senele- rin birinde öyle bir kıtlık olmuş ki bağ bahçeleri hep kurumuş, mısır tarlaları bodur kalmış.
- C) Tilki ile kedi sohbet ediyorlarmış. Tilki durmadan ne kadar kurnaz olduğunu anlatıyormuş. Söylediğine göre düşmanları onu alt edemezmiş çünkü pek çok oyun ve hile bilirmiş. Kedi biraz da utanarak "Ben fazla oyun bilmem ki!" demiş.
- D) Birinci dönem bitmek üzereydi. Elif her günkü gibi okuldan eve dönüyordu. Eve yaklaşmıştı, ana cadde- den ayrıldı ama eve gideceği yol kapalıydı. Bu yüzden başka bir yoldan gitmek zorunda kaldı. Yolda bir teyze yavaş yavaş yürüyordu, Elif ona doğru yaklaştı.

8. • Hikâye edici bir metinden alınmıştır.
• III. kişili anlatımdan yararlanılmıştır.
• Deyimler kullanılmıştır.

Bu özelliklerin bir arada bulunduğu metin aşağıdaki-lerden hangisidir?

- A) Gemi kaptanları, diğer gemilerden ayrı düşmemek için ellerinden geleni yapıyordu. Havaya kalkıp inen gemiler, artık dalgalara karşı koyacak durumda değildi. Fırtına bizi nereye savurursa oraya savruluyorduk. Karşımızda kayalıklar vardı. Oraya sürüklenen gemilerin sağ çıkması imkânsızdı. Hep bir ağızdan bağı- rıyor, dua ediyorduk.
- B) Yaşar Kemal'in, ilkinin 1955'te yazdığı 4 seri hâlinde- ki "İnce Memed" romanı, usta yazarın edebiyat serü- veninde ayrı bir sayfa açtı. Kırktan fazla dile çevrilen serinin ilk romanı 1956'da Varlık Roman Armağanı'na, üçüncü romanı ise 1985'te Sedat Simavi Edebiyat Ödü- lü'ne layık görüldü.
- C) Adaya çikalı beş yıl olmuştu. Bir kış sabahı erkenden uyanan Selkirk, uzaklara doğru baktığında bir an için gözlerine inanamadı. Çünkü açıkta bir gemi demirle- mişti. Ertesi sabah, gemi demir alıp yola çıktığında içinde bir yolcu daha vardı. Bu, beş yıldır ilk kez tıraş olmuş ve temiz bir şekilde giyinmiş Selkirk'ti.
- D) Her türküde derinden derine bir yiğitlik ve özgürlük tutkusunun kıvılcımları sezilir. Yatışmış bir öfkenin, durulmuş bir isyanın hatırası dillenir. Onun içindir ki Ege türküleri, hep bir yüce dağın yamacından söyle- niyormuş hissi verir insana. Tok ve rahat, korkusuz ve sıcak bir sesle...

9. Kanadalı ünlü Astronot Chris Hadfield, 3-5 Aralık'ta İstanbul'da düzenlenecek Türkiye İnovasyon Haftası etkinlikle- rine katılacak. Hadfield, uzaya giden diğer astronotlardan farklı olarak Uluslararası Uzay İstasyonunda bulunduğu süre boyunca birbirinden ilginç aktivitelere imza attı. 4 Aralık Cuma günü "Geleceğe Yolculuk" konulu bir konfe- rans verecek olan Hadfield, renkli kişiliğiyle büyük hayran kitesine sahip. Uluslararası Uzay İstasyonundaki görevi süresince sergilediği etkinliklerle birçok unvana layık gö- rülen Hadfield, Kanada'da "Uzayın Tadını Çıkarın Adam" olarak biliniyor.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Masal
B) Anı
C) Hikâye
D) Haber metni